

Ehdotus	A 1978/UHN
Tekijä	Keskiryhmä
Käsittelijä	Kestävä Pohjola -valiokunta

Jäsen ehdotus syvänmerenpohjassa harjoitettavan kaivostoiminnan väliaikaisesta kieltämisestä

Keskiryhmä ehdottaa, että Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden hallituksille,

että kielletään syvänmerenpohjassa harjoitettava kaivostoiminta kansainvälisillä vesialueilla väliaikaisesti niin kauan kuin toiminnan ympäristövaikutukset sekä sosiaaliset ja taloudelliset seuraukset ovat selvittämättä.

Taustaa

Planeettamme terveys on riippuvainen meristä. Meret peittävät yli 70 prosenttia maapallon pinta-alasta, ja 95 prosenttia maapallon biosfääristä on merissä. Meri on ainutlaatuinen biologisen monimuotoisuuden koti ja tärkeä liittolainen ilmastonmuutoksen vastaisessa taistelussa, minkä lisäksi merillä on kulttuurista arvoa yhteiskunnille ympäri maailmaa.

Merialueet kohtaavat koko ajan uusia uhkia, esimerkkeinä ilmastonmuutos, ylikalastus, muovijätteet ja merenpohjan poraus, ja nyt merillä on jo uusi ja vaarallinen uhka edessään: syvänmeren kaivostoiminta. Mineraaleja, metalleja ja öljyä etsivät syvänmeren kaivostoimintaa harjoittavat yritykset ja niitä tukevat valtiot kilpailevat siitä, kuka ehtii ensimmäisenä louhimaan merenpohjasta maaperän harvinaisia metalleja, kuten nikkeliä, kobolttia, kuparia ja mangaania.

Jostämän kaltainen riskialtis teollisuus saisi jatkua, siitä aiheutuisi huomattavaa vahinkoa merten haavoittuville ekosysteemeille ja niille miljoonille lajeille, joille meri on koti, millä puolestaan olisi vaikutusta perinteiseen toimintaan, kuten kalastukseen, joka on hyvin tärkeä osa elintarvikehuoltoa ja rannikkoyhteisöjen omavaraisuutta. Yli 600 tieteen ja menettelytapojen asiantuntijaa on varoittanut syvänmeren kaivostoiminnasta, jonka seurauksena luonnon monimuotoisuus ja ekosysteemitoinnot häviäisivät useamman sukupolven ajaksi.

Lisäksi meret ja syvänmeren ekosysteemit ovat ratkaisevia ilmastonmuutoksen vastaisessa taistelussa, sillä meret muodostavat maailman suurimman hiilivaraston ja

varastoivat suunnattomia määriä hiilidioksidia. Syvänmeren kaivostoiminta voi häiritä meren hiilenvarastoimis- ja ilmastonsäätelykykyä rikkomalla varastoja, jolloin merenpohjaan varastoitunut kaasu vapautuu.

Syvänmeren kaivostoiminnan puolestapuhujat väittävät, että merenpohjassa olevia mineraaleja tarvitaan vihreään siirtymään, jotta esimerkiksi pystytään täyttämään sähköautojen akkuteollisuuden komponenttitarpeet. Jotkut alan toimijat ja syvänmeren kaivostoimintaa kannattavat valtiot korostavat, että syvänmeren kaivostoiminta on tärkeä käynnistää jo vuonna 2024, kun taas toisten toimijoiden mielestä akkutuotannon uusi sukupolvi on jo tulossa. Uusissa akuissa metalleja voidaan uusiokäyttää tai niitä ei tarvita lainkaan. Sen sijaan, että lanseerataan uusi ja mittava merenpohjan kaivannaisteollisuus, kaikkien osapuolten tulisi siis investoida uuteen tekniikkaan ja järjestelmiin, jotka vähentävät raakamineraalien kysyntää uusiokäytön, kierrätyksen ja innovatiivisen suunnittelun ansiosta.

Vihreää siirtymää ei saa toteuttaa biologisen monimuotoisuuden ja maapallon suurimman luontaisen hiilinielun kustannuksella. Greenpeace huomauttaa myös merenpohjan poraamisesta aiheutuvista riskeistä; sedimenttiä kulkeutuu virtaamien ja vastaavien mukana alueilta, joissa on porattu, sellaisille alueille, jotka ovat vielä koskemattomia ja jolloin myös muun muassa näiden alueiden koralliriutat tuhoutuvat, vaikkei alueilla edes ole porattu.

Naurun tasavalta esitti vuonna 2021 virallisen pyynnön syvänmeren luonnonvarojen hyödyntämisen aloittamisesta, ja tämän jälkeen kansainvälinen merenpohjaviranomainen, International Seabed Authority (ISA), on pyrkinyt vauhdittamaan syvänmeren kaivostoimintaa koskevan säännösten kehittämistä. Tavoitteena on, että säännöstö voitaisiin hyväksyä niinkin nopeasti kuin vuoden 2024 heinäkuussa. Toisin sanoen meillä on alle vuosi aikaa pysäyttää tällainen irrationaalinen teollisuus ja suojella meriä ennen kuin on liian myöhäistä. On myös herännyt huoli siitä, että toimielin, jonka oli määrä ohjata historian suurinta kaivostoimintaa, sikäli kuin sen sallitaan jatkavan, ei sovellu tarkoitukseen. Vaikuttaa siltä, että kansainvälisen merenpohjaviranomaisen ISA:n toimintaa ja sen ehdottamaa kaivostoiminnan säännöstöä ohjaa selvästi teollisuuteen pohjaava agenda, jossa ei ole ollenkaan otettu huomioon riippumatonta tieteellistä arviointia.

Kiire aloittaa syvänmeren kaivostoiminta ei ole sovitettavissa yhteen kansainvälisten ilmastovelvoitteiden ja luonnonsuojelutoimien kanssa. Näihin voidaan lukea Leaders Pledge for Nature ja päätöslauselma 122 syvänmeren ekosysteemien ja biologisen monimuotoisuuden suojelusta määräämällä merenpohjan kaivostoimintaan kohdistuva väliaikainen kieltä, jonka ylivoimainen enemmistö IUCN World Conservation Congress -kongressissa hyväksyi syyskuussa 2021.

Oslossa 30. lokakuuta 2023

Rebecka Le Moine (MP)
Simon Holmström (HI)
Catarina Deremar (C)
Hanna Katrín Friðriksson (Vr)
Jouni Ovaska (kesk.)
Anna Falkenberg (SP)
Jeppe Søre (M)
Ola Elvestuen (V)

Krista Mikkonen (vihr.)
Helena Gelleman (L)
Guðmundur Ingi Kristinsson (Flf)
Johan Dahl (Sb)
Mikko Ollikainen (r.)
Mikael Lindholm (ÅC)
Hans Christian Schmidt (V)
Markku Siponen (kesk.)